

POLIISI
LÄNSI-UUSIMAA

LÄNSI-UUDENMAAN POLIISILAITOS

Poliisit kevyen liikenteen turvana -
Poliisin liikenneturvallisuusseminaari
28.-29.10.2015

Jussi Päivänsalo

ylikomisario

- ASENNE. Viisitoista vuotta bussia ajanut vantaalainen Markku Lehmuskallio näkee asia näin: "Siinä ei paljon auta, vaikka kuinka hyvin suunniteltaisiin risteyksiä ja liikennevaloja, kun monet itseään kunnollisina pitävät kansalaiset vähät välittävät – minä ensin ja heti. Ja kaikki tietävät, ettei sanktioita seuraa. En muista nähneeni koskaan poliisia valvomassa vaikkapa suojatien eteen pysähtymistä tai punaista vasten fillarilla tai kävellen menemistä." (HS 2.9.2015)

Poliisin kevyen liikenteen valvonta

- Mitä poliisin kevyenliikenteen valvonta on?
- Pitääkö erityisesti kevyttä liikennettä valvoa?
- Valvotaanko sitä? Jos valvotaan, niin millä tavalla?
- Tutkimukset ja tilastot?
- Suhde tulostavoitteisiin?
- Teemat?
- Valvontapyynnöt? Kansalaisten odotukset?
- Tekniikan hyödyntäminen? Kameravalvonta?

Kevyen liikenteen valvonnan osuus kaikesta liikenteen valvonnasta

	Poliisi yht		2520 Kevyen liikenteen valvonta	KLV:n osuus %	
	Liikennevalvonta tunnit yht	Liikennevalvonta tunnit/1640 yht			
Taimi -erittelyt / POLSTAT					
2008	1 069 624	652,2	7 674	0,72	
2009	999 999	609,8	6 763	0,68	
2010	1 011 896	617,0	8 388	0,83	
2011	1 039 153	633,6	8 710	0,84	
2012	973 568	593,6	6 884	0,71	
2013	958 474	584,4	7 002	0,73	
2014	1 004 313	612,4	8 181	0,81	
2008-2014	7 057 027	4 303,1	53 602	0,76	
21.7.2015	- 1 -	11:06:12			

Poliisin kevyen liikenteen valvonnan jakautuminen kalenterikuukausittain

2520 Kevyen liikenteen valvonta

		Polstat/Taimierittelyt	
TYÖAIKA		2008-2014	%-osuus
Poliisi yht	tammi	1 581	3,0
	helmi	1 454	2,7
	maalis	1 832	3,4
	huhti	4 187	7,8
	touko	10 246	19,2
	kesä	4 648	8,7
	heinä	4 839	9,1
	elo	8 820	16,5
	syys	7 226	13,5
	loka	4 527	8,5
	marras	2 547	4,8
	joulu	1 493	2,8
	Kuukausi	53 399	100

Poliisin kevyen liikenteen valvonta

- Tavoitteena on kevyenliikenteen turvallisuuden parantaminen
- Millaisella valvonnalla tähän tavoitteeseen päästään parhaiten?
- Valvontaa voidaan kohdistaa kevyenliikenteen edustajiin (jalankulkijat, polkupyöräilijät) tai moottoriajoneuvojen kuljettajiin --- kevyen liikenteen valvontaa "laajassa mielessä"
- Onko tarvetta lokeroida tienkäyttäjiä?
- Valvonnan kohdentaminen oikeisiin (riskipaikat) paikkoihin oikeaan aikaan (analyysi)?

Tutkimuksellisia näkökohtia

- Korilla suojaamattomien tienkäyttäjien turvallisuuden kehittymisessä ei näkyvissä suurta parannusta, toisin kuin esimerkiksi henkilöautoilussa
- Kevyt liikenne "samassa korissa" mopojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen, nelipyörien jne. kanssa
- Vakavissa (kuolemaan johtaneissa) onnettomuuksissa syyllisyys jakautuu aikalailla 50/50 autoilijoiden ja kevyen liikenteen osallisten välillä
- Lievemmissä onnettomuuksissa $\frac{3}{4}$ vahingoista on pyöräilijän yksittäisvahinkoja (kaatuminen / suistuminen) --- unohtuu helposti yleisessä keskustelussa ja johtaa virheellisiin johtopäätöksiin

Tutkimuksellisia näkökohtia

- Kevyen liikenteen onnettomuuksien määrä on vähentynyt noin 40 prosenttia kymmenessä vuodessa, mutta kehitys on hidastunut merkittävästi viime vuosina (VALT-vuosiraportti 2013)

Polkupyöräilykypärän käyttö

- Pyöräilykypärän käyttö on herkkä asia
- Kypäräpakko vai suositus?
- TLL 90§ --- polkupyöräilijän ja polkupyörän matkustajan on ajon aikana **yleensä** käytettävä asianmukaista suojakypärää
- Poliisi voi valvoa mutta ei rangaista (ei liene muutosta uudessa tieliikennelaissa)
- Pyöräilykypärän käytön hyöty vakavimmissa onnettomuuksissa on kiistaton Onnettomuuksissa vuonna 2013 kuolleista pyöräilijöistä (n=23) kahdella oli kypärä käytössä. Kypärä olisi eri todennäköisyyksillä voinut pelastaa 10 hengen (VALT-vuosiraportti 2013)

Liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla

- Vakavissa pyöräilijäonnettomuuksissa pyöräilijän humalatila on tunnistettava, iso riski. Vuonna 2013 Alkoholin vaikutuksen alaisena onnettomuushetkellä (raja 0,5 ‰) oli 19 % jalankulkijoista (n=5) ja 30 % (n=6) pyöräilijöistä. Moottoriajoneuvon kuljettajista yksikään ei ylittänyt rattijuopumusrajaa (VALT-vuosiraportti 2013)
- RL 23 luku 9 § --- liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla ...ja siten **aiheuttaa vaaraa** toisen turvallisuudelle... vrt. huumaantuneena ajo vanhan lain aikana
- Poliisi voi valvoa... vai voiko? Konkretisoituuko kuitenkin vasta onnettomuustilanteessa?
- Pakkokeinolaki 9 luku 2 § --- koe nautitun alkoholin tai muun huumaavan aineen toteamiseksi... **moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajan** tai muussa RL 23 luvussa tarkoitetussa tehtävässä toimivan...

Sääntöjen vastainen liikennekäyttäytyminen

- Ajonopeudet ongelmana (ylinopeus / tilannenopeus)
- Havainto- ja tulkintavirheet sekä moottoriajoneuvojen kuljettajilla (79%) että myös polkupyöräilijöillä (33%) VALT-vuosiraportti 2013
- Polkupyöräilijät haluavat ylläpitää hyvää keskinopeutta, myös kevyenliikenteenväylillä (TLL 30 § ajoneuvon kuljettajan varovaisuusvelvollisuus kevyttä liikennettä kohtaan)
- Polkupyöräilijän paikka tiellä (ajorata / kevyenliikenteenväylä)
- Jalankulkijan ennalta arvaamaton toiminta
- Kevyen liikenteen edustajien sääntöjen vastainen toiminta "hyväksyttävämpää" kuin moottorikäyttöisten ajoneuvojen
Vuonna 2013 Jalankulkijoista 29 % ja pyöräilijöistä 58 % ei noudattanut liikennesääntöjä (VALT-vuosiraportti 2013)

- Rakenteelliset tekijät tärkeitä (liikennesuunnittelu jne.)
- Riskialttiit paikat (risteysalueet jne.) Pyöräilyonnettomuuksista 30 % (n=7) oli risteysonnettomuuksia. Jalankulkuonnettomuuksista 52 % (n=17) tapahtui suojatien ulkopuolella ja 42 % (n=14) suojatiellä (VALT-vuosiraportti 2013)
- Lainsäädäntö --- kuinka väistämissäännöt tunnetaan? (Liikenneturvan raportti, Pyöräilyn väistämissääntöjen tuntemus 2012 / Salla Karvinen) --- tuntemus pyöräilijän väistämisvelvollisuudesta pyörätien jatkeen ja ajoradan risteyskohdassa on heikentynyt. Vastaajista 34 % vastasi kyseistä sääntöä käsitelleeseen kysymykseen oikein.
- Uudet kevyen liikenteen "edustajat" lakimuutoksen jälkeen --- "jalankulkua avustavat" ja "jalankulkua korvaavat" laitteet

Teemavalvonta

- Resurssien kokoaminen yhteen teemavalvonnassa ja voimakas tiedottaminen
- Poliisin valtakunnalliset valvontateemat --- Suojatievalvontajakso 30.-31.3.2015 --- jalankulkijoiden liikenneturvallisuus, lisäksi liikennevalojen noudattaminen risteyksissä --- samaan aikaan Liikenneturvan kampanjapäivä / tiedottaminen
- Yksi kevyenliikenteen valvontaan liittyvä teema koko vuoden aikana

Teemavalvonta

- Voidaanko muiden valvontateemojen yhteyteen liittää kevyenliikenteen valvontaan liittyviä elementtejä?
Tiedottaminen!
- Kevyen liikenteen valvonnalle tarvetta jo nyt mutta tulevaisuudessa valvonnan tarve todennäköisesti lisääntyy entisestään (ekologisuus, terveys, lainsäädäntömuutokset jne.)

Poliisin valvontataktiikka

- Kannattaako eri liikennevalvontamuotoja lokeroida kovin voimakkaasti? Mennään valvomaan "liikennettä"...
- "Monivalvontaa" entistä enemmän (tehokkuus, tuottavuus, liikenneturvallisuus)
- Suojatievalvonta + nopeusvalvonta + turvalaitevalvonta + liikennevalovalvonta + matkapuhelimen käytön valvonta + kevyen liikenteen valvonta samassa yhteydessä
- Valvontapaikan valinta

Poliisin liikennevalvonnan tulostavoitteet ja kevyen liikenteen valvonta

- Liikenneturvallisuus ei heikkene
- Liikennevalvonnan henkilötyövuodet
- Liikennevalvonnan suoritteiden taso ei heikkene
- Road policing –toiminta
- Kiireellisten hälytystehtävien hoitaminen lähimmän partion periaatteella

Kevyen liikenteen valvonnan suhde muuhun liikennevalvontaan

- Mikä on tärkeintä? Miltä suunnalta tulevat "paineet"?
- Valvontapyynnöt --- harvemmin liittyvät suoraan kevyen liikenteen valvontaan
- Kevyenliikenteen valvonnan arvostus?
- Rajallisilla resursseilla joudutaan painottamaan asioita
- Kovat ylinopeudet, ajotapa, rattijuopumus (huumeet liikenteessä kasvavana ongelmana), raskaan liikenteen valvonta, ajoneuvojen kunto jne.
- Poliisin suorittama liikennevalvonta kuitenkin vain yksi liikenneturvallisuustyön muoto

Valvontatekniikka ja valvontavälineet

- Rekisterikilven lukulaitteen hyödyntäminen kevyen liikenteen valvonnassa (video)
- Automaattivalvonta (kiinteä ja liikuteltava)
- Onko kuitenkin pääosin perinteisin keinoin toteutettavaa valvontaa?
- Jalkapartiointi, polkupyörä, skootteri, moottoripyörä, auto

Muuta

- Analyysi --- tietoa saadaan mutta tieto ei aina kovin hyvin hyödynnettävissä --- onnettomuudet hajallaan eri puolilla toiminta-aluetta jne.
- Moni asia vaikuttaa yhdessä (inhimilliset tekijät, liikkumisväline, liikenneympäristö, lainsäädäntö ja määräykset)
- Vastakkainasettelun välttäminen tärkeää!
- Keskustelu tulee kanavoida liikenneturvallisuuteen, ei tienkäyttäjien oikeuksiin ja velvollisuuksiin
- Kaikilla tienkäyttäjillä oma roolinsa ja oma arvonsa!

- **TLL 3 §**

- Tienkäyttäjän on noudatettava liikennesääntöjä sekä muutoinkin olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta vaaran ja vahingon välttämiseksi

Kiitos

Jussi Päivänsalo
Ylikomisario